

Monumentnummer*: 521686

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 12 januari 2001
Kadaster deel/nr 82754/77

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Landgraaf		Landgraaf		Limburg			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Mijn Carlstraat	4			6372 VE	Landgraaf		
Mijn Carlstraat	6			6372 VE	Landgraaf		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Landgraaf		B				388	
Landgraaf		B				387	

*Omschrijving***

Inleiding

Dubbele mijnwerkerswoning in Lotharingse stijl, 1913, van het zogenoemde woningtype B. De woning is gesitueerd tussen de panden rondom het centrale pleintje van het Eikske, een groep van 26 mijnwerkerswoningen die werd gebouwd in opdracht van de Maatschappij tot Exploitatie van Limburgsche Steenkoolmijnen Oranje Nassau te Heerlen. Het ontwerp van de woning werd gemaakt door het bouw bureau van deze particuliere mijnonderneming. In deze woninggroep zijn in totaal zes woningtypen vertegenwoordigd (typen A t/m F).

Beide panden werden omstreeks 1957 aan de zijgevel uitgebreid met een douche- en toiletvoorziening van één bouwlaag onder plat. Vanwege deze uitbreiding werden de oorspronkelijke entree van het woonhuis- en de buitendeur van de bijkeuken aan het zicht onttrokken. De oorspronkelijke vrijstaande schuren met buitenprivaten werden in diezelfde periode gesloopt. In de achtertuinen werden aan weerszijden van de erfscheiding vrijstaande, gecombineerde schuren gebouwd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De aan de zijgevels aangebouwde douche- en toiletvoorzieningen zijn voor de bescherming van ondergeschikt belang. UITGESLOTEN van bescherming zijn alle overige sedert 1913 gerealiseerde aan- en bijbouwen.

Omschrijving

Het oorspronkelijke bouwvolume van de dubbele mijnwerkerswoning werd gebouwd op een in hoofdvorm rechthoekige PLATTEGROND, aan weerszijden voorzien van een rechthoekig uitgebouwde bijkeuken. Daarbij is het pand Mijn Carlstraat 6 licht teruggerooid ten opzichte van het pand Mijn Carlstraat 4. Het hoofdvolume telt een gedeeltelijke souterrainverdieping, anderhalve BOUWLAAG, alsmede een vliering. De bijkeukens aan weerszijden tellen één bouwlaag. Het geheel wordt gedekt door een ZADELDAK, waarvan de noklijn parallel aan de Mijn Carlstraat is gelegd. De uitgebouwde bijkeukens met de aangebouwde toilet- en douche-eenheden hebben een LESSENAARSDAK. Bakgoten annex overstekken op houten consoles. De oorspronkelijke houten boeiboorden hebben een eenvoudige ornamentering. Het pand Mijn Carlstraat 6 heeft blauwe muldenpannen op het zadeldak, rode betonpannen op het lessenaarsdak. De daken van Mijn Carlstraat 4 zijn voorzien van betonpannen.

De oorspronkelijke gecombineerde schoorsteen op het achterdakvlak is vervangen door een gecombineerde nokschoorsteen; de hoge bakstenen schoorsteen op het voordakvlak van Mijn Carlstraat 6 is vervangen door een schoorsteenpijp en bij Mijn Carlstraat 4 vernieuwd. Op het achterdakvlak van beide panden bevindt zich een dakraam.

De woningen waren oorspronkelijk voorzien van segmentboogvormige houten T-VENSTERS (zowel enkel- als meervoudig) met ingedeelde bovenlichten; segmentboogvormige houten souterrainvensters met kleine roedeverdeling; segmentboogvormige houten kruiskozijnen met kleine roedeverdeling in de glaspanelen. De oorspronkelijke, segmentboogvormige houten woonhuisDEUREN met zesruits bovenlichten in de zijgevels en de rechthoekige opgeklampte toegangsdeuren van de bijkeukens werden verwijderd vanwege de omstreeks 1957 gerealiseerde aanbouwen. Mijn Carlstraat 4 heeft thans houten vensterkozijnen, Mijn Carlstraat 6 is inmiddels voorzien van kunststof vensterkozijnen. De woningen van het type B kenmerken zich in de oorspronkelijke situatie voor wat betreft de MATERIAALTOEPASSING door geprofileerde rode bakstenen gevelkaders: plinten, lisenen, kroonlijsten en getrapte frieslijsten. Metselwerk in kruisverband, oorspronkelijk met knip- en snijwerk in de voegen. Tussen deze kaders verdiept geplaatste gecementeerde gevelvelden met rode bakstenen speklagen, aanzet- c.q. sluitstenen en kaderornamenten. Hardstenen vensterbankplaten, bakstenen vensterdorpels. Sierankers. Het rode bakstenen metselwerk van Mijn Carlstraat 6 is voorzien van een coating, de gecementeerde gevelvelden zijn wit gesausd. De VOORGEVEL van de dubbele mijnwerkerswoning Mijn Carlstraat 4-6 is symmetrisch ingedeeld en bestaat uit twee door een liseen gescheiden helften. In de in hoogte variërende bakstenen plint hebben beide panden boven het souterrainvenster een segmentboogvormige strek. Mijn Carlstraat 6 beschikt over een verticaal ingedeeld souterrainvenster. In de eerste bouwlaag heeft Mijn Carlstraat 4 een segmentboogvormig houten venster met bovenlicht en rolluik; Mijn Carlstraat 6 heeft een segmentboogvormig kunststof venster met bovenlicht en rolluik.

De voorgevel van de uitgebouwde bijkeuken van Mijn Carlstraat 6 heeft een segmentboogvormig kunststof venster met rolluik. Mijn Carlstraat 4 vanaf straatzijde niet zichtbaar).

Het aanzicht van de ZIJGEVEL van Mijn Carlstraat 6 wordt gedomineerd door de oorspronkelijke bijkeuken, waarachter omstreeks 1957 een douche- en toileteenheid werd aangebouwd. Genoemde bijkeuken heeft in de zijgevel een rechthoekig kunststof venster met rolluik. De zijgevel van het hoofdvolume heeft boven de eerste laag een trapsgewijs oplopend bakstenen fries, waaronder een reeks van drie segmentboogvormige kunststof vensterkozijnen met rolluiken. Het middenvenster is smaller. (De zijgevel van Mijn

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Carlstraat 4 is niet beschreven).

De ACHTERGEVELS van deze dubbele mijnwerkerswoning waren in de oorspronkelijke situatie identiek aan de voorgevels. Mijn Carlstraat 6 heeft in de achtergevel een in hoogte variërende rode bakstenen plint, alsmede een segmentboogvormig kunststof vensterkozijn met bovenlicht en rolluik. Bij Mijn Carlstraat 4 is het vensterkozijn vervangen door een segmentboogvormige dubbele houten tuindeur met bovenlicht.

Mijn Carlstraat 6 is voor wat betreft de indeling van het INTERIEUR in authentieke staat bewaard gebleven. (De situatie van Mijn Carlstraat no. 4 is onbekend).

Waardering

De mijnwerkerswoningen van het Eikske zijn van cultuurhistorische waarde en vertegenwoordigen nationaal belang als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling van de mijnstreek sedert het laatste decennium van de 19de eeuw en als specimina van een woonhuistype met een aanzienlijk innovatief karakter. De mijnwerkerswoningen van het Eikske zijn van belang als bijzondere vorm van huisvesting van mijnpersoneel.

De woningen zijn van architectuurhistorische waarde vanwege de toepassing van de Lotharingse bouwstijl, vanwege de betrokkenheid van het bouwbureau van de Maatschappij tot Exploitatie van Limburgsche Steenkoolmijnen Oranje Nassau bij het ontwerp, de esthetische kwaliteit als ook vanwege de bijzondere materiaaltoepassing en ornamentiek.

De dubbele woning Mijn Carlstraat 4-6 vormt een belangrijk onderdeel van de woninggroep het Eikske en is vanwege deze situering verbonden met de ontwikkeling van de streek sedert de grootschalige exploitatie van steenkoolmijnen. Beide panden zijn van belang voor het aanzien van zowel de wijk als de gemeente.

De dubbele mijnwerkerswoning is in redelijke mate gaaf bewaard gebleven en van belang voor zowel de structurele als visuele gaafheid van de gehele woninggroep.

De mijnwerkerswoningen van het Eikske beschikken in nationaal perspectief over een zeer hoge architectuurhistorische, typologische en functionele zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Bedrijfs-, fabriekswoning

Functie

Mijnwerkerswoningen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument